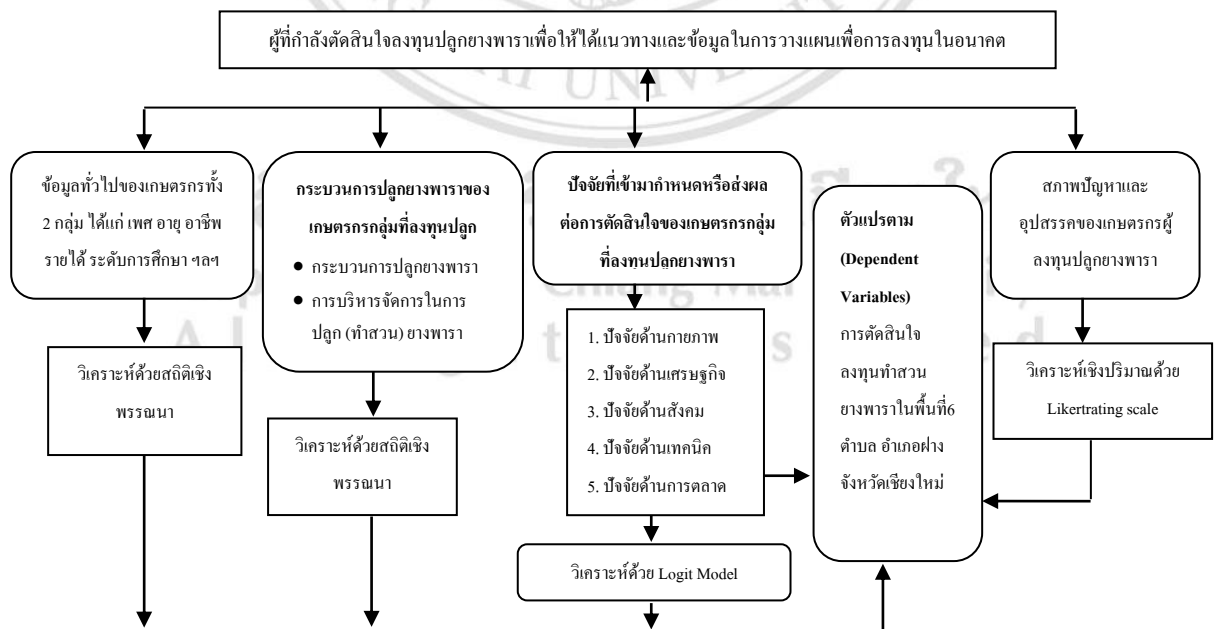

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาวิจัย

ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และกระบวนการปลูกยางพารา โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และนำข้อมูลที่ได้นำไปอธิบายอยู่ในรูปแบบลักษณะเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคของผู้ปลูกยางพารา โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ด้วยวิธีเชิงปริมาณ (likert rating scale) สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา มีอยู่ด้วยกัน 5 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคนิค และด้านการตลาด แล้วรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาจัดทำเป็นกลุ่มปัจจัย โดยใช้เครื่องมือทางสถิติสามารถจัดตัวแปรที่มีอยู่จำนวนมากเหลือเป็นกลุ่มตัวแปรไม่กี่กลุ่ม แล้วจึงนำตัวแปรที่ได้นำไปวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือแบบจำลองโลจิสต์ (logit model) เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพาราต่อไปภายใต้วัตถุประสงค์แนวคิด ทฤษฎี และขอบเขตการศึกษา กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้ (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

3.2 ขอบเขตการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่กำหนดเพื่อการศึกษาได้แก่

1) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) รวบรวมจากเอกสาร บทความและบทวิเคราะห์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรปลูกยางพารา ทั้งที่เป็นข้อมูลในภาครัฐบาลและเอกชน ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากสื่ออื่นๆ เช่น Internet

2) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นการรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยกำหนดเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรกลุ่มที่ลงทุนและไม่ลงทุนปลูกยางพารา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการปลูกยางพาราและการบริหารจัดการในการปลูกยางพารา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพบ

3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายถึงกระบวนการปลูกยางพารา รวมถึงการบริหารจัดการในการทำสวนยางพารา โดยวิธีหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (means)

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 ใช้แบบจำลอง logit model โดยวิเคราะห์ปัจจัย 5 ด้านได้แก่ปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคนิค และปัจจัยด้านการตลาด (ตัวแปรอิสระ) ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา โดยตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ 2 ทางเลือก (binary response) คือ ตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา และ ตัดสินใจไม่ลงทุนปลูกยางพารา โดยประมาณแบบจำลองด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood estimation: MLE) แบบจำลองโลจิสติกมีลักษณะดังสมการที่ (1)

การศึกษาแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนปลูกยางพาราที่อยู่ในรูปแบบจำลองโลจิสติกแบบ 2 ทางเลือกคือ เกษตรกรที่ตัดสินใจไม่ลงทุนปลูกยางพารา ($y=0$) เกษตรกรที่ตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา ($y=1$) สามารถเขียนแบบจำลองได้ดังนี้ (อารี, 2549)

$$\text{Prob:} \ln \left[\frac{p_i}{1-p_i} \right] = \underline{x'_i \beta} \quad (1)$$

โดยมี p คือ โอกาสของเกษตรกรตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา $\ln$ คือ natural $\log x'$ เวกเตอร์ของตัวแปรหรือปัจจัย และ i คือผู้ตอบ $i = 1, \dots, n$ เมื่อนำแบบจำลองโลจิตมาประยุกต์จะได้แบบจำลองเชิงประจักษ์สำหรับการศึกษานี้ ดังสมการที่ (2) (ซึ่งเป็นโดยละทิ้ง subscript i)

$$y = a_0 + a_1 \text{Phy} + a_2 \text{Eco} + a_3 \text{Soc} + a_4 \text{Tec} + a_5 \text{Mar} + u \quad (2)$$

กำหนดให้ y คือ ตัวแปรตาม หมายถึง เกษตรกรที่ตัดสินใจหรือไม่ตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา

$y = 1$ คือ เกษตรกรที่ตัดสินใจลงทุนปลูกยางพารา

$y = 0$ คือ เกษตรกรที่ตัดสินใจไม่ลงทุนปลูกยางพาราแต่ปลูกพืชอื่น

a_j คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร j โดยที่ $j = 1, 2, \dots, 36$

a_0 คือ ค่าคงที่

u คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

Phy, Eco, Soc, Tec, Mar คือ เวกเตอร์ของตัวแปรอิสระเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุน ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเทคนิค และปัจจัยด้านการตลาด

ตัวแปรอิสระจะประกอบไปด้วยปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ปัจจัยด้านกายภาพ (Phy) ประกอบไปด้วยตัวแปร

P_{11} คือ แหล่งน้ำพอเพียงต่อการปลูกใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{21} คือ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและสภาพดินฟ้าอากาศใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{31} คือ มีชนิดพืชอื่นที่สามารถปลูกร่วมกับยางพารา ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{41} คือ มีช่องทางความสะดวกในการขนส่งยางพาราไปยังแหล่งรับซื้อยางพารา

ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{511} คือ เพื่อเป็นอาชีพเสริมใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{521} คือ เพื่อจะยึดเป็นอาชีพหลักโดยคาดหวังว่าจะมีรายได้ดีกว่าเดิม ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{531} คือ เพื่อหวังผลระยะยาวเป็นมรดกแก่บุตรหลาน ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{541} คือ ไม่ต้องลงทุนเพราะได้รับการเข้าร่วมโครงการใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{551} คือ ใช้พื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นประโยชน์ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

P_{561} คือ ปลูกเพื่อขายไม่ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Eco) ประกอบด้วยตัวแปร

E_{11} คือ ภาระหนี้สินที่มีอยู่ มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{21} คือ ที่มาของเงินทุน ทุนตนเอง = 1 กู้ยืม = 0

E_{31} คือ ต้นทุนค่าขนส่ง มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{41} คือ ราคาปุ๋ยและต้นทุนอื่น มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{51} คือ ความเชื่อมั่นในนโยบายของภาครัฐราคายางพารา มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา
ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{61} คือ ความเสี่ยงที่ผลผลิตยางล้นตลาด ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{611} คือ ความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจโลก ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{621} คือ การบริหารจัดการภายในประเทศ ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{631} คือ การเพิ่มพื้นที่ปลูกภายในประเทศ ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{71} คือ แหล่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{81} คือ การได้รับการส่งเสริมและการสนับสนุนจากสภ. ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{91} คือ อัตราค่าจ้างแรงงานในท้องถิ่น มีผลต่อการตัดสินใจลงทุน ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

E_{101} คือ รายได้จากการกรีดยางจำหน่ายเพียงพอต่อการดำรงชีวิต

มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

ปัจจัยด้านสังคม (Soc) ประกอบด้วยตัวแปร

S_{11} คือ ความร่วมมือและการสนับสนุนของคนในครอบครัว ได้รับ = 1 ไม่ได้รับ = 0

S_{21} คือ ปลูกยางพาราเนื่องจากต้องการจับจองพื้นที่ทำกิน ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

S_{31} คือ ปลูกยางพาราเนื่องจากมีเวลาว่างจากอาชีพหลัก ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

S_{41} คือ มีข้อมูลข่าวสารจากการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปลูกยางพาราด้วยกัน
ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

S_{51} คือ การได้รับประโยชน์จากการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ
ผู้ปลูกยางพาราด้วยกัน ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

S_{61} คือ ความช่วยเหลือและความร่วมมือจากผู้ปลูกยางพาราด้วยกัน ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

ปัจจัยด้านเทคนิค(Tec)ประกอบด้วยตัวแปร

T_{11} คือ การได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัตถุดิบในการผลิต เช่น สารเคมี และปุ๋ย
จากทางภาครัฐและองค์กรอื่นภาคเอกชน ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

T_{21} คือ ความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพาราจากสื่อ ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

T_{31} คือ การมีเครื่องทุ่นแรงหรือเครื่องจักรกลเป็นของตนเอง มี = 1 ไม่มี = 0

ปัจจัยด้านการตลาด(Mar) ประกอบด้วยตัวแปร

M_{11} คือ ปริมาณผลผลิตที่ได้จากการปลูกและการแปรรูปยางพารา มีผลต่อการตัดสินใจ
ปลูกยางพารา ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

M_{21} คือ ราคาตลาดผลผลิตยางพาราที่เกษตรกรจะได้รับ มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา
ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

M_{31} คือ ช่องทางการจัดจำหน่าย มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

M_{41} คือ การส่งเสริมการตลาดโดยภาครัฐและเอกชน มีผลต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา
ใช่ = 1 ไม่ใช่ = 0

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3 วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดจากการทำสวนยางพาราใช้วิธี
วิเคราะห์แบบประเมินค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) แบ่งระดับความสำคัญของ
ปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดเกณฑ์
การให้คะแนนในแต่ละระดับความสำคัญโดยการคำนวณด้วยอันตรภาคชั้น (กฤษทลี, 2549)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น (class interval)} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

และนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ มากำหนดชั้นหรือระดับความสำคัญเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคะแนน
มากที่สุด	4.21 – 5.00	5
มาก	3.41 – 4.20	4
ปานกลาง	2.61 – 3.40	3
น้อย	1.81 – 2.60	2
น้อยที่สุด	1.00 – 1.80	1

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved